

İLK VE ORTA ÖĞRETİM OKUL TAKIMLARINDAKİ SPORCU ÖĞRENCİLERİN FAALİYET AMAÇLARI VE BEKLENTİLERİ (Balıkesir İli Örneği)

Zekeriya GÖKTAŞ¹

¹Balıkesir Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Balıkesir

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; okul takımlarında faaliyet gösteren sporcu öğrencilerin faaliyet amaçları ve beklentilerini tespit etmektir. Çalışmada 2007-2008 eğitim ve öğretim döneminde, Balıkesir İlinde 8 değişik ilköğretim ve lise'den toplam 251 öğrenci gönüllü olarak katılmışlardır. Öğrencilere 20 sorudan oluşan anket uygulanmış ve değerlendirmede SPSS yüzde frekans programı kullanılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda; öğrencilerin spora katılmasında kendi istekleri, sporun geniş kesimlere hitap etmesi, medyadaki spor olaylarının etkisi, öğretmenlerinin isteği gibi unsurlar teşvik edici olarak ortaya çıkmıştır. Öğrenciler spor yaparak fiziksel açıdan iyi bir vücut yapısına sahip olma, sosyal yönden kişiliği geliştirme, gelecekte beden eğitimi ve spor bölümüne girme, kişisel açıdan spor ihtiyacını giderme faktörlerini hedef olarak belirlemişlerdir. Öğrencilerin sosyo-ekonomik farklılıkları onların uğraştıkları spor dalının seçiminde ve spor yapmasındaki amacının tespitinde önemli bir etken olarak ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul, Sporcu, Öğrenci, Takım, Faaliyet

THE ACTIVITY GOALS AND EXPECTATIONS OF STUDENT ATHLETES IN ELEMENTARY AND HIGH SCHOOL TEAMS. (A STUDY IN BALIKESIR PROVINCE)

ABSTRACT

The aim of this study was to identify the activity goals and expectations of student athletes who took part in school teams. A total of 252 students from 8 different elementary and high schools in Balıkesir during the education period of 2007-2008 participated to the study. The students filled out a 20-item questionnaire and the analysis was done by SPSS percentage frequency programme. As a result of the study, students' own wishes for participating sport activities, prevalence of sports to large masses, the impact of sport events in media and teachers' wishes were found out as encouraging factors. The goals that the students identified were; they had a good physical structure by sport activities, they improved their social personalities, they had a chance to enter the department of Physical Education and Sports in the future, they met their personal sports needs. Socio-economic differences of the students was an important factor to determine what sports they preferred to get involved and what factors influenced their goals in participating sport activities

Key words: school, student, athletes, teams, activities

GİRİŞ

Spor, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerin gelişimini sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak çevreye uyumu kolaylaştırmak, kişiler, toplumlar ve uluslararası dayanışma, kaynaşma ve barışı sağlamak, kişinin mücadele gücünü arttırmak yanında belirli kurallara göre, rekabet ölçüleri içerisinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve yarışmada üstün gelme amacıyla yapılan faaliyetler olarak tanımlanabilir¹.

Ders dışı etkinlikler, öğrencilerin zorunlu olarak katıldıkları ve önceden belirlenmiş müfredatlarını içeren derslerin dışında, tamamen kendi arzu ve tercihleri istikametinde Katıldıkları her türlü spor, müzik, resim, tiyatro, edebiyat gibi faaliyetleri kapsamaktadır, şeklinde tanımlanmaktadır².

Öğretim sürecinde öğretmen ve öğrencilerin plan ve hazırlıkları yeterli düzeyde olsa bile öğrencilere kazandırılması gereken hedef ve davranışların ders süresince gerçekleşmesi istenilen düzeyde olmayabilir. Ayrıca öğrencilerin dersler işlenirken aldıkları veri ve malumatları kendi zihinlerinde yeniden yapılandırarak ve bunlara öznellik kazandırarak kendi bilgilerini üretme ayrıca bu bilgileri yerinde ve zamanında kullanabilme kabiliyetlerini geliştirebilme açısından ders dışı etkinlikler oldukça önemlidir³.

Ders dışı okul spor etkinliklerine yönelik yapılan araştırma ve incelemeler sınırlı sayıda olmasına rağmen, bu konuda yapılan çalışmalar genelde ders dışı okul sporundan beklenen yararın elde edilemediğini ve bu araştırmalarda gerek yasal düzenlemelerden ve gerekse yönetim uygulamalarından kaynaklanan engellemelerle karşılaştığı açık biçimde belirtilmektedir⁴.

Bu çalışma, ilköğretim ve orta öğretim kurumlarının okul takımlarında faaliyet gösteren sporcu öğrencilerin faaliyet amaçları ve beklentilerini incelemek amacıyla Balıkesir ili merkezinde eğitim ve öğretim yapan okullar çalışmaya alınmıştır.

MATERYAL ve METOD

Araştırmanın evrenini, Balıkesir İlinde bulunan lise ve ilköğretim kurumlarında okuyan sporcu öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem ise Balıkesir İlinden seçilmiş 4 lise ve 4 ilköğretim okulunda spor yapan, 171 erkek ve 80 bayan olmak üzere toplam 251 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma, çoban ve arkadaşları tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır⁵. Gerekli literatürler taranarak öğrencilere 20 sorudan oluşan anket uygulanmış ve değerlendirme de SPSS(11,5) yüzde frekans programı uygulanmıştır.

Geçerlilik ve güvenilirlik analizi

Araştırmada kullanılan anketin güvenilirlik katsayısı (Cronbach alpha) .87 olarak saptanmıştır.

BULGULAR**Tablo 1.** Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kız	80	31,9
Erkek	171	68,1
Toplam	251	100
Yaş		
13–14	76	30,3
15–16	115	45,8
17–18	49	19,5
18 yaş ve üzeri	11	4,4
Toplam	251	100
Öğrencilerin Yetiştığı Çevre		
İl merkezi	172	68,5
İlçe	38	15,1
Belde	16	6,4
Köy	25	10
Toplam	251	100
Ekonomik Durum		
Çok iyi	26	10,4
İyi	98	39
Orta	107	42,6
Zayıf	19	7,6
Çok zayıf	1	,4
Toplam	251	100
Kaldığı yer		
Pansiyonda	45	17,9
Evde	206	82,1
Toplam	251	100
Aktif Kulüp Sporculuğu		
Evet	98	39
Hayır	153	61
Toplam	251	100
Eğitim durumu		
İlköğretim	90	35,9
Lise	161	64,1
Toplam	251	100

Araştırma kapsamına alınan sporcu öğrencilerin, Tablo 1’de görüldüğü gibi, %31,9’unu ‘kız öğrenciler’, %68,1’ini ‘erkek öğrenciler’ oluşturmaktadır. Yaş dağılımına bakıldığında en fazla oranla 15–16 yaş grubu (%45,8) olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin yetiştiği çevreye ait bulgular ise, il merkezinin %68,5’i gibi yüksek bir oranla ilk sırayı aldığı, öğrencilerin ekonomik durumlarının; %42,6’sının ‘orta’, %39’un ise ‘iyi’ olduğu

belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %82,1’inin “evde” %17,9’unun ise “pansiyonda” ikamet ettiği tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %61’i ‘kulüp sporcusu olmadıklarını, %39’un da kulüp sporcusu olduklarını ifade etmişlerdir. Ankete katılan öğrencilerin %64,1’ini lise, %35,9’unu da ilköğretim öğrencileri oluşturmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Spordan Fiziksel Beklentilerinin Dağılımı

Spordan Fiziksel Beklentiler	f	%	N	%
Sağlığı Koruma	58	23,1	251	100
Fiziksel Gelişme Sağlama	46	18,3		
Ruhsal Bunalımdan Kurtulma	40	15,9		
Ders Yorgunluğunu Atma	35	13,9		
İyi Bir Vücut Kompozisyonuna Sahip Olma	72	28,7		

Tablo 2'ye göre, katılımcıların spordan fiziksel beklentilerinin dağılımlarına bakıldığında, %28,7'si 'iyi bir vücut kompozisyonuna sahip olma', %23,1'i 'sağlığı koruma', %18,3'ü 'fiziksel

gelişme sağlama', %15,9'u 'ruhsal bunalımdan kurtulma' ve %13,9'u ise 'ders yorgunluğunu atma' görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 3. Katılımcıların Spordan Sosyal Beklentilerinin Dağılımı

Spordan Sosyal Beklentiler	f	%	N	%
Spor Yapararak Kişiliği Geliştirme	85	33,9	251	100
Kendine Olan Güvenini Arttırma	47	18,7		
Sosyal Statü Sağlama	41	16,3		
Arkadaşlarla Beraber Olma	19	7,6		
Yeni Arkadaşlar Edinme	22	8,8		
Sosyal Birliktelik Sağlama	37	14,7		

Tablo 3'e göre; sporcu öğrencilerin sosyal yönden beklentilerine bakıldığında ilk iki sırayı %33,9 ve %18,7 ile 'spor

yapararak kişiliği geliştirme' ve 'kendine olan güveni arttırma' beklentileri almaktadır.

Tablo 4. Katılımcıların Spordan Gelecekteki Beklentilerinin Dağılımı

Spordan Gelecekteki Beklentiler	f	%	N	%
Beden Eğitimi ve Spor Bölümüne Girme	75	29,9	251	100
Gelecekte İyi Bir Sporcu Olma	64	25,5		
Düzenli Spor Yapma Alışkanlığı Kazanma	55	21,9		
Spor Branşlarını öğrenme Bilme	19	7,6		
Daha Profesyonel Spor Yapma Alışkanlığı Kazanmak İçin	38	15,1		

Sporcu öğrencilerin spordan gelecekteki beklentilerinin ne olduğu Tablo 4’de görülmektedir. Buna göre, %29,9’u ‘beden eğitim ve spor bölümüne girme’,

%25,5’i ‘gelecekte iyi bir sporcu olma’, %21,9’u da ‘düzenli spor yapma alışkanlığı kazanma’ görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 5. Katılımcıların Spordan Kişisel Beklentilerinin Dağılımı

Kişisel Beklentiler	F	%	N	%
Spor İhtiyacını Giderme	129	51,4	251	100
Okuldaki Spor Araç Gereçlerinden Faydalanma	19	7,6		
Diğer Öğretmenlerin Takimdaki Öğrencilerle Daha İlgili Olması	22	8,8		
Boş Zamanları Değerlendirebilme	65	25,9		
Ailem İstedığı İçin	16	6,4		

Tablo 5’e göre araştırmaya katılan öğrencilerin spordan kişisel beklentilerine bakıldığında; %51,4’ü ‘spor ihtiyacını

giderme’, %25,9’u ‘boş zamanları değerlendirme’, şeklinde görüş belirtmişlerdir

Tablo 6. Katılımcıların Aktif Spor Yapmaya Yönlendiren Etkenlerin Dağılımı

Spor Yapmaya Yönlendiren Etkenler	f	%	N	%
Kendi İsteğimle	179	71,3	474	100
Öğretmenimin İsteğiyle	76	30,3		
Ailem İstedığı İçin	36	14,3		
Arkadaş Çevremın İsteğiyle	39	15,5		
Geniş Kesimlere Hitap Ettiği İçin	87	34,7		
Medyada ki Spor Olaylarından Etkilendiğim İçin	57	22,7		

Tablo 6’da; sporcu öğrencilerin, %71,3’ü ‘kendi istekleri ile spora yöneldiklerini’ belirtirken, %34,7’si ‘geniş kesimlere hitap ettiği için’, %30,3’ü de ‘öğretmeninin isteğiyle’ spora yöneldiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 7. Katılımcıların Okul Takımına Girdikten Sonra Derslerindeki Başarı Durumlarının Dağılımı

Derslerinin Başarı Durumu	f	%	N	%
Çok Olumlu	39	15,5	251	100
Olumlu	120	47,8		
Orta	81	32,3		
Olumsuz	9	3,6		
Çok Olumsuz	2	,8		

Tablo 7’de görüldüğü gibi sporcu öğrencilerin okul takımına girdikten sonra, derslerindeki başarı düzeylerinde meydana gelen değişim durumlarına bakıldığında; ‘çok olumlu’, ‘olumlu’ faktörleri birlikte değerlendirildiğinde %63,3 gibi önemli bir oran tespit edilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların Okul Takımına Girdikten Sonra Ailelerindeki Olumlu Değişikliklerin Dağılımı

Ailedeki Olumlu Değişiklikler	f	%	N	%
Sadece Teşvik Ediyorlar	118	47	474	100
Maddi Manevi Destek Sağlıyorlar	127	50,6		
Spor Malzemesi Temin Ediyorlar	68	27,1		
Özel Antrenör Sağlıyorlar	15	6,0		
Gerekli Maddi Desteği Sağlıyorlar	99	39,4		

Tablo 8’e göre ailelerin, çocukları okul takımına girdikten sonraki bakış açılarındaki olumlu değişikliklerin dağılımına bakıldığında; %50,6’sı ‘maddi manevi destek sağladıklarını’, %47’si ise ‘sadece teşvik ettiklerini’ ifadelerini belirtmişlerdir.

Tablo 9. Katılımcıların Okul Takımına Girdikten Sonra Ailelerindeki Olumsuz Değişikliklerin Dağılımı

Ailenizdeki Olumsuz Değişiklikler	f	%	N	%
Hayır, Olumsuz Değişiklik Olmadı	99	39,4	247	100
Antrenmanların Fazla Zaman Aldığını Düşünüyorlar	45	17,9		
Yaptıklarımı Sürekli Eleştiriyorlar	24	9,6		
Arkadaş Çevreme Müdahale Ediyorlar	18	7,2		
Beden Eğitimi Öğretmenimi Eleştiriyorlar	25	10		
Boş Zamanlarıma Müdahale Ediyorlar	36	14,3		

Tablo 9'a göre ailelerinin, çocuklarına karşı bakış açılarındaki olumsuz değişikliklerin olup-olmadığı dağılımına bakıldığında öğrencilerin; %39,4'ü

'hayır, olumsuz değişiklik olmadı', %17,9'u 'antrenmanların fazla zaman aldığı' şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Tablo10. Katılımcıların Okul Takımına Girdikten Meydana Gelen Olumlu Değişikliklerin Dağılımı

	F	%	N	%
Spor yapınca kendime olan güvenim arttığından	127	50,6	498	100
Spor yaparak rahatladığımdan	121	48,2		
Motivasyonun arttığından	91	36,3		
Ailem desteklediğinden	45	17,9		
Öğretmenimin başarısız öğrenciye takıma almaması	28	11,2		
Popülaritemi sürdürmek istediğimden	44	17,5		
Okul takımı sporcularının başarısız olduğu imajını yıkmak istediğimden	42	16,7		

Tablo 10'de sporcu öğrencilerin okul takımına girdikten sonra olumlu değişikliklerin nedenleri gösterilmiştir. Buna göre, %50,6'sı 'spor yapınca

kendime olan güvenin arttığını', %48,2'si ise 'spor yaparak rahatladığımı' ifade etmişlerdir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmaya konu olan “okul takımlarında faaliyet gösteren sporcu öğrencilerin faaliyet amaçları ve beklentilerinin tespiti üzerine bir çalışma”ya ilişkin toplanan veriler doğrultusunda yapılan yorumlara ve buna dayalı olarak geliştirilen önerilere, bu bölümde yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin %68,1’i erkek, %31,9’u bayan öğrencilerden oluşmaktadır. Yaş dağılımına bakıldığında, %45,8’i “15–16”, %30,3’ü “13–14” yaş arasındadır. Sporcu öğrencilerin %68,5 gibi büyük bir bölümünün il merkezinde yetiştiği, bu öğrencilerin ekonomik durumlarının ise %42,6’sı “orta”, %39’u “iyi” olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin, %82,1’i “evde” kalmakta, öğrencilerin %61’nin aktif olarak kulüp sporcusu olmadıkları,, %35,9’u “ilköğretim” ve %64,1’inin “lise öğrencisi” oldukları tespit edilmiştir (Tablo1).

Öğrencilerin spordan fiziksel beklentilerinin dağılımlarına bakıldığında, %28,7’si ‘iyi bir vücut kompozisyonuna sahip olma’, %23,1’i ise ‘sağlığı koruma’, %18,3’ü ‘fiziksel gelişme sağlama’, %15,9’u ‘ruhsal bunalımdan kurtulma’ ve %13,9’u ‘ders yorgunluğunu atma’ görüşlerini belirtmişlerdir (Tablo2). Bu sonuçlar Çoban ve arkadaşlarının yapmış olduğu benzer bir araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir⁵.

Sporcu öğrencilerin okul takımda oynuyor olmalarındaki sosyal beklentilerine bakıldığında, %33,9’u “spor yaparak kişiliği geliştirme”, %18,7’si de “kendine olan güveni arttırma” olarak görüş belirttikleri tespit edilmiştir(Tablo3).

Sporun önemli bir sosyalizasyon aracı olduğu, topluma uyumu sağladığı ve kişiler arası ilişkileri düzelttiği belirtilmiştir⁶. Takım sporlarının ferdi sporlara kıyasla benlik saygısı, dışa dönüklük ve anksiyete düzeyi bakımından daha yararlı olduğu savunulmaktadır⁷. Tatar’a göre, spor yapmanın fiziksel olduğu kadar psikolojide de ruhsal denge açısından dinginlik ve psikolojik hazırlık için faydalı olduğunu söylemiştir. Buda araştırmamızda çıkan verilere göre destek görmektedir. Aynı çalışmanın sonuçlarında, ‘sporun genel bir ruhsal iyilik hali yarattığı görüşü ‘ yine Tatar tarafından ifade edilmektedir⁸. Yıldırım ve Yetim’in yapmış oldukları araştırmada öğrencilerin %42,2’si “kendine güven duyma” amacına, beden eğitimi dersinin amaçları arasında 5. en önemli amaç olarak belirttikleri görülmüştür⁹.

Sporcu öğrencilerin okul takımda oynuyor olmalarındaki gelecek ile ilgili beklentilerinde ilk sırayı, %29,9 ile “beden eğitim ve spor bölümüne girme”, %25,5 ile de “gelecekte iyi bir sporcu olma” olarak görüş belirttikleri tespit edilmiştir (Tablo4).

Sporcu öğrencilerin okul takımında oynuyor olmalarındaki kişisel beklentilerine bakıldığında, %51,4'ü "spor ihtiyacını giderme", %25,9'u "boş zamanlarımı değerlendirme" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir (Tablo5). 'Spor ihtiyacını giderme' beklenti oranının yüksek olması, öğrencilerin spor ihtiyaçlarını gidermek için yeterli imkânlara sahip olmadığı sonucunu vermektedir. Bu sonuçlar Çoban ve arkadaşlarının araştırmasındaki sonuçlar ile paralellik göstermektedir⁵.

Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin aktif spor yapmaya yönlendiren etkenlere bakıldığında, %71,3'ü "kendi isteğimle", %34,7'si "sporun geniş kesimlere hitap ettiği için" spora yöneldiklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (Tablo6). Öğrencilerin büyük çoğunluğunun kimsenin yönlendirmesi olmadan, 'kendi istekleriyle' spora yönelmiş olmalarıdır. Orta öğretim düzeyindeki sporcuların spora katılımına; öğrencilerin sporu sevmeleri, beden eğitimi öğretmenin ve ailenin etkisinin önemli yer tuttuğu tespit edilmiştir^{5,10,11}.

Çoban ve arkadaşlarının yapmış oldukları benzer bir çalışmada, araştırmaya katılanların, spora başladıkları yılda aldıkları beden eğitimi ders saatleri, spora yönelme açısından ilişkilendirildiğinde belirgin bir anlamlılık gözlenememekle beraber, öğrencilerin spora yönelmesinde nispeten beden eğitimi derslerinin ve dolayısıyla beden eğitimi öğretmenin etkisinin bulunduğu

açıkça anlaşılmaktadır¹². Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin okul takımına girdikten sonra derslerindeki başarı düzeylerinin, %63,3'ü "çok olumlu" ve "olumlu", %32,3'ü de "orta" şeklinde görüş belirttikleri tespit edilmiştir (Tablo7). Bu sonuca göre, toplumumuzda kabul görülenin aksine, sporun derslere olumsuz katkısından çok, olumlu katkısının olduğu görülmüş, bu sonuçlar Çoban ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmayla örtüşmektedir⁵.

Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin okul takımına girdikten sonra bu öğrencilere karşı ailelerin bakış açılarındaki olumlu değişikliklerin başında, %50,6 oranı ile "maddi ve manevi destek sağlıyorlar", %47 oranıyla da "sadece teşvik ediyorlar" şeklinde görüş belirttikleri tespit edilmiştir (Tablo8). Göktaş'ın yapmış olduğu çalışmada ailelerin çocuklarına, %42,2'sinin "maddi ve manevi olarak destek sağladığı", %18,9'unun ise "sadece teşvik ediyorlar" şeklinde görüş belirttikleri ifade edilmektedir¹³.

Sporcu öğrencilerin okul takımına girdikten sonra sporcu öğrenci velilerinin kendi çocuklarına karşı olumsuz değişikliklerinin olup-olmadığına bakıldığında, öğrencilerin %39,4'ü "hayır, olumsuz değişiklik olmadı", %17,9'u da "antrenmanların fazla zaman aldığını düşünüyorlar" şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir (Tablo 9). Ailelerin büyük çoğunluğunun, sporcu öğrencilere karşı davranışlarında olumsuz bir değişiklik

olmaması önemli bir gelişmedir. Sporcu öğrencilerin aile desteğini alarak spor yapması veya herhangi bir etkinlikte bulunması, etkinlikte bulunan bireyin başarısı açısından önemlidir. Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin okul takımına girdikten sonra meydana gelen olumlu davranış değişikliklerine verdikleri cevapların dağılımına bakıldığında, %50,6'sı “Spor yapınca kendime olan güvenimin artıyor”, %48,2'si “spor yaparak rahatlıyorum”, %36,3'ü “motivasyonumun artıyor” ve %17,9'u da “ailesinin destekliyor” şeklindedir (Tablo10).

Sonuç olarak; Gelişimlerinin en önemli dönemlerinde olan ilk ve orta öğretim öğrencilerinin, boş zamanlarını spor yoluyla değerlendirmeleri konusunda gereken rehberlik yapılmalı, uygun ortamlar hazırlanmalıdır. Gerek saha – tesislerin, gerekse araç-gereçlerin, imkânlar dâhilinde gençler tarafından kullanılmasına imkân verilmelidir. Toplumlarda bireylerin spora katılımı ve bunu düzenli olarak devam ettirmesi ile sosyo ekonomik düzey arasında ilişki olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmalar, gelir düzeyi orta ve yüksek olan ailelerin çocuklarının, gelir düzeyi düşük olan ailelerin çocuklarına göre daha fazla spora aktif katılım gerçekleştirdiklerini ve bunu sürdürebildiklerini göstermektedir^{14,15}. Aileler, beden eğitimi öğretmenleri, rehber öğretmenler ve eğitim kurumları başta olmak üzere, ilgili kişi ve kurumlar üzerlerine düşen görevleri yapmalı ve

gençlerimizin gelişiminde önemli bir pay sahibi olan spor konusunda gerekli yönlendirmeleri ve rehberliği yapmalıdırlar.

İlk ve orta öğretim kurumlarında beden eğitimi ve spor dersleri ile faaliyetlerinin önemi anlaşılacak, uygulamadaki eksikliklerin giderilmesi öğrencilerin sosyo-kültürel donanımlarını arttırarak eğitimlerine önemli ölçüde katkı sağlayacağı söylenebilir.

KAYNAKLAR

- 1.Yetim, A.A. Sosyoloji ve Spor, Ankara :Topkar Matbaacılık,2000.
- 2.Karaküçük S., Yetim A.A. Okul Yöneticilerinin Ders Dışı Etkinliklere Yaklaşımları, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1999; 4(3).
- 3.Albayrak M., Yıldız A., Berber K., Büyükkasap E. İlköğretimde Ders Dışı Etkinliklerin ve Bunlarla İlgili Öğrenci Davranışları Hakkında Velilerin Görüşleri, Kastamonu Eğitim Dergisi, 2004; 12, 1 .
- 4.Pehlivan, Z. Ders Dışı Okul Spor Etkinlikleri ve Yeniden Örgütlenmesi, Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 1998; 9, 1.
- 5.Çoban, B. Devcioğlu, S. Güler, G. Sarıkaya, M. Turan, M. Okul Takımlarında Faaliyet Gösteren Sporcu Öğrencilerin Faaliyet Amaçları ve Beklentileri Üzerine Bir Çalışma (Elazığ İli Örneği), Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi, 2003; 396- 404.
- 6.Bauman, S. Praxis der Sportpsychologie. München BLV Verlagsgesellschaft GmbH 1986 (Çev. İkizler, H.C. , Özcan, A.O). Uygulamalı Spor Psikolojisi, İstanbul: Alfa Basın Yayın. Dağıtım, 1994:25-45
- 7.Şenerler, S. Spor Yapan ve Yapmayan Gruplarda Kişilik ve Benlik Boyutlarının Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 1993.
- 8.Tatar, Y. İşitme Özürlülerde Spor ve Ruhi Faydaları Özürlü-İşitme-Özürlü Ekseninde Bir Analiz, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi; 1995.
- 9.Yıldırım, İ., Yetim, A.A. Ortaöğretimde Beden Eğitimi Dersinin Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma”, Gazi Ü. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1996; 3(3): 36–43.
- 10.Şimşek, D., Gökdemir, K. Ortaöğretimde atletizm yapan sporcu öğrencilerin atletizm branşına yönelme nedenleri ve beklentileri, Sporometre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2006;4 (3): 83-90.
- 11.Yıldız, G.H. Ortaöğretim kurumları spor alanında okuyan öğrencilerin spora başlama ve bu alanı seçme nedenleri ile beklentileri, Gazi Üniversitesi; Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- 12.Çon, M. Yetim, A.A, Ağaoğlu, S.A, Taşmektepligil, M.Y.Elit Düzeyde Spor Yapanların

Spora Yönelmelerinde İlk ve Orta Öğretim Kurumlarının Etkisi Üzerine Bir Araştırma”, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1997;2(1), 41-53 .
13.Göktaş, Z.; Farklı Sosyo-Ekonomik Yapıdaki Orta Öğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Spora Katılımına Etki Eden Faktörler” Gazi.Üniversitesi. Gazi Eğitim Fak. Dergisi, 1996; 16, 1: 157-170.

14.Larsen, P.G., McMurray, R.G., Popkin, B.M. Determinants of Adolescent Physical Activity and Inactivity Patterns, Pediatrics, 2000;105:6.
15.Seabra, A.F., Mendonc, D.M., Thomis, M.A., Peters, T.J., Maia, J.A.; Associations between sport participation,demographic and socio-cultural factors in Portuguese children and adolescents, The European Journal of Public Health, 2007;16 :1-6.